

DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2025-91-18>
УДК 336.143:336.14(477)

Нестеров Євген Віталійович

аспірант кафедри фінансів,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-1567-7855>

Nesterov Yevhen

Taras Shevchenko National University of Kyiv

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

THEORETICAL ASPECTS OF FINANCIAL STABILITY IN UKRAINE'S PUBLIC FINANCIAL SYSTEM

У статті основну увагу зосереджено на проблематиці забезпечення фінансової стабільності в контексті розбудови системи публічних фінансів України в умовах війни та повоєнної відбудови. Метою статті визначено аналіз ключових загроз та визначення чинників фінансовій стабільності, в умовах значного зростання боргового навантаження, скороченням доходів бюджету та підвищенням потреб у фінансуванні оборонних і соціальних видатків. При цьому актуалізуються розробки концептуальних підходів до формування стратегічно визначеної та ефективної фінансової політики держави. У дослідженні акцентовано увагу на необхідності збалансування джерел фінансування бюджету, розвитку внутрішнього ринку державних запозичень, посилення прозорості та інституційної спроможності системи управління публічними фінансами. Показано, що фінансова стабільність у воєнний та післявоєнний періоди має розглядатися як багатовимірна категорія, що включає економічний, інституційний і соціально-політичний виміри, а її забезпечення можливе лише за умови поєднання антикризових заходів із довгостроковою стратегією відновлення та модернізації економіки. На основі отриманих результатів обґрунтовано потребу у перегляді міжбюджетної політики, впровадженні механізмів зміцнення довіри до державних інститутів та створенні фінансових інструментів, здатних підтримати повоєнне відновлення та сталий розвиток України.

Ключові слова: фінансування, публічні фінанси, фінансова стабільність, економічне відновлення.

This article examines the critical issue of ensuring the financial stability of Ukraine's public finance system amid wartime challenges and national post-war recovery. The study aims to analyze key threats and vulnerabilities – such as the rapid rise in debt burden, sharp decline in budget revenues, and escalating needs for defense and social expenditures – and to propose conceptual, strategic approaches to developing a sustainable and effective state financial policy. The research argues for the importance of balancing various budget financing sources, strengthening the domestic government debt market, and enhancing transparency and institutional capacity within public finance management. In wartime and post-war contexts, financial stability must be viewed as a multidimensional concept, encompassing economic, institutional, and socio-political dimensions. Its achievement demands a combination of anti-crisis measures and a long-term, recovery-oriented modernization strategy. Based on the analysis, the article substantiates the need to revisit intergovernmental fiscal relations, develop instruments to reinforce public trust in institutions, and create financial tools capable of supporting sustainable post-war reconstruction. The findings underscore several unresolved challenges: the optimal mix between debt and internal revenues, the role of fiscal decentralization and local government autonomy, the effectiveness of tax administration, and combating corruption through enhanced oversight and civic engagement. The article highlights the strategic shift in budgetary priorities toward defense, recovery, and long-term development, and emphasizes the dual role of public finance – as both a crisis buffer and a catalyst for modernization, particularly through public-private partnerships and specialized recovery funds. The institutional dimension is decisive: robust mechanisms of control, risk management systems, digitalization of budget processes, and independent fiscal institutions are prerequisites for financial stability. The ability of Ukraine's public finance system to maintain stability under extreme uncertainty depends on its resilience, multifaceted adaptability, and legitimacy. By diversifying revenue sources, reinforcing institutional frameworks, and guiding spending toward strategic recovery, public finance can become the foundation of long-term sustainable growth and societal trust.

Keywords: funding, public finance, financial stability, economic recovery.

Постановка проблеми. В умовах війни та необхідності подальшого економічного відновлення країни забезпечення фінансової стабільності набуває стратегічного значення для збереження ефективності управління керованості держави, фінансів та досягнення соціально-економічної стійкості. Однак трансформація бюджетної системи, що триває під впливом збройного конфлікту, обмеженості бюджетних ресурсів і зростання витрат на відновлення, висвітлює глибокі системні проблеми, які перешкоджають ефективному функціонуванню місцевих фінансів. Основними проблемами залишаються обмеженість власних дохідних джерел, значна залежність від фінансової допомоги критичних партнерів і міжнародних фінансових інституцій, трансфертів із державного бюджету, а також відсутність ефективних стимулів для нарощування доходів і раціонального використання фінансових ресурсів. У контексті зростання витрат на відновлення критичної інфраструктури, забезпечення соціальної підтримки та задоволення базових потреб населення ці фінансові виклики стають ще більш гострими.

Дослідження проблематики забезпечення фінансової стабільності створює підґрунтя для формування цілісної концепції зміцнення фінансової спроможності місцевого самоврядування та є важливим кроком до посилення функціональної автономії органів державної влади на рівні територіальних громад у рамках модернізації системи публічних фінансів України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання забезпечення фінансової стабільності не є новою, і досліджувалася від часів незалежності, так як постійно перебувала у полі зору дослідників системи публічних фінансів.

У працях А. Є. Буряченка, А. А. Болдової та Н. В. Москаленко наголошується на безпрецедентному тиску воєнних факторів на державні фінанси, зокрема на зростанні дефіциту бюджету та боргового навантаження. Вчені підкреслюють, що рекордний рівень державного боргу, який наприкінці 2022 року сягнув 82 % ВВП, ставить під сумнів платоспроможність держави та зумовлює надмірну залежність від зовнішніх і внутрішніх кредиторів. У такій ситуації особливого значення набуває пошук альтернативних джерел покриття бюджетного дефіциту та забезпечення збалансованості між позиковими й неподатковими надходженнями [4, с. 3].

У цьому контексті важливим стає й інший напрям трансформації системи публічних фінансів – бюджетна децентралізація, на якій акцентує увагу Т. А. Коляда. Авторка підкреслює, що передача значної частини фінансових ресурсів на місцевий рівень підвищує фінансову спроможність органів місцевого самоврядування та сприяє більш ефектив-

ному задоволенню потреб громадян. Закріплення власних ресурсів за місцевими бюджетами не лише сприяє розвитку територіальних громад, а й забезпечує більш раціональний розподіл фінансових потоків у системі публічних фінансів, що є важливим чинником їх стабільності [6, с. 388].

Однак, як зауважує І. О. Луніна, реалії воєнного періоду значною мірою обмежують можливості використання внутрішнього дохідного потенціалу держави. Зростання бюджетного дефіциту, падіння надходжень і необхідність фінансування поточних видатків змушують уряд покладатися на зовнішні запозичення та емісію військових облігацій, у тому числі за участі Національного банку України. На думку дослідниці, важливим напрямом підвищення ефективності податкової системи є удосконалення адміністрування податків, що має ґрунтуватися як на суворому дотриманні законодавчих вимог, так і на посиленні роз'яснювальної роботи з платниками податків [8, с. 16].

Дещо інший акцент роблять Лютий І. О. та Н. С. Медведкова, які аналізують особливості фінансової політики у період війни. Вони пропонують зміну ієрархії цілей, надаючи першочергового значення фінансуванню сектору оборони та безпеки. У цьому випадку фінансова політика має спиратися не лише на ринкові, а й на прямі адміністративні методи, що дозволить оперативно використовувати доступні ресурси. Окреме значення приділяється розвитку внутрішнього ринку запозичень, зокрема через випуск «облігацій відновлення», які можуть стати інструментом мобілізації довгострокових коштів на післявоєнну реконструкцію країни [10, с. 71].

У працях І. О. Лютого, О. Д. Рожка та С. І. Лютого ключовим чинником нестабільності публічних фінансів визначено високий рівень корупції та нецільове використання бюджетних коштів. Науковці акцентують увагу на тому, що відсутність належного контролю та прозорості бюджетного процесу підриває довіру міжнародних партнерів і ускладнює отримання зовнішньої фінансової допомоги. Водночас вони вказують на необхідність підвищення ролі громадського моніторингу, удосконалення інститутів державного фінансового контролю та орієнтації видатків бюджету на першочергові потреби – фінансування оборонної промисловості, підтримку постраждалих від війни громадян та відновлення критичної інфраструктури [12, с. 49].

У свою чергу, Ю. Д. Радіонов розглядає проблематику визначення пріоритетів бюджетної політики в умовах війни та післявоєнного відновлення. Він підкреслює, що ефективність фінансової політики безпосередньо залежить від її узгодженості з податковою системою та загальною стратегією соціально-економічного розвитку держави. Науко-

вещь також звертає увагу на формування так званої «військової ознаки» бюджету, яка визначає структуру видатків у воєнний час і водночас закладає підґрунтя для середньо- та довгострокових програм відновлення [15, с. 61].

Таким чином, проведений аналіз наукових підходів дозволяє виділити кілька ключових напрямів, у яких формується сучасна дискусія щодо забезпечення фінансової стабільності системи публічних фінансів України. По-перше, це пошук балансу між борговими та власними джерелами фінансування, по-друге – посилення бюджетної децентралізації та розвиток фінансової спроможності територіальних громад, по-третє – удосконалення податкового адміністрування та запобігання корупційним практикам, і, нарешті, формування нової архітектури бюджетної політики, орієнтованої на потреби оборони, відновлення та довгостроковий розвиток держави.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми зосереджено на дослідженні впливу військових дій на фінансову стійкість системи публічних фінансів України. Особлива увага приділяється пошуку ефективних механізмів зміцнення фінансової самостійності органів державної влади в умовах війни та подальшого повоєнного відновлення.

Мета статті: ідентифікація основних проблем забезпечення фінансової стабільності системи публічних фінансів України у контексті її функціонування в умовах війни та повоєнного відновлення країни, а також розробка практичних рекомендацій щодо зміцнення фінансової самостійності органів державної влади та підвищення ефективності управління бюджетними ресурсами.

Виклад основного матеріалу. Забезпечення фінансової стабільності посідає провідне місце серед стратегічних завдань економічної політики більшості держав світу. Такий пріоритет зумовлений ключовою роллю стабільної фінансової системи у забезпеченні сталого функціонування національної економіки: вона слугує основою для ефективного розміщення ресурсів, зниження трансакційних витрат і оптимального розподілу ризиків між суб'єктами господарювання. У результаті це сприяє активізації інвестиційної та підприємницької діяльності, забезпечує макроекономічну рівновагу та зростання добробуту населення. Саме тому поняття фінансової стабільності дедалі частіше опиняється у фокусі дослідницької уваги як з боку науковців, так і з боку практиків, які займаються розробкою ефективних механізмів фінансового регулювання.

В контексті системи публічних фінансів слід виокремити основні чинники фінансової стабільності. До них належать: збалансоване бюджетне планування, яке дозволяє раціонально розподіляти фінансові ресурси; достатній обсяг податкових надходжень,

що забезпечує надійну фінансову основу; грамотне управління державним боргом з метою уникнення надмірного боргового тиску; стійке функціонування системи соціального забезпечення, яка виконує роль інструмента соціальної підтримки; а також відкритість і підконтрольність у сфері використання бюджетних коштів, що формує довіру громадян і сприяє фінансовій стабільності.

Під фінансовою стабільністю розуміється такий стан фінансової системи, за якого вона ефективно виконує свої ключові функції та здатна абсорбувати шоки, що виникають ендегенно або екзогенно, всередині самої системи, не завдаючи шкоди реальному сектору економіки (рис. 1).

У науковому дискурсі сформувалися два основні підходи до інтерпретації фінансової стабільності. Перший з них пропонує визначати її через заперечення – як стан, за якого відсутні прояви фінансової нестабільності. Такий підхід ґрунтується на аналізі кризових явищ, деструктивних змін у фінансовому секторі, а також на виявленні чинників, що спричиняють порушення нормального функціонування фінансової системи. Водночас другий підхід орієнтований на позитивне визначення сутності фінансової стабільності, зосереджуючись не на негативних аспектах, а на характеристиках системи, що дозволяють їй зберігати збалансований стан, функціональну цілісність і здатність до саморегуляції. Саме другий підхід набуває все більшого поширення в сучасних наукових дослідженнях, оскільки дозволяє глибше розкрити природу фінансової стабільності, встановити її детермінанти та розробити методичний інструментарій для її кількісної оцінки. На відміну від аналізу відсутності нестабільності, який не дає змоги однозначно визначити рівень стабільності, позитивний підхід створює передумови для формування ефективної державної політики у сфері фінансового регулювання, орієнтованої на запобігання кризам, а не лише на подолання їхніх наслідків [3; 5; 9].

У зв'язку з розвитком цього дискурсу в науковому середовищі виникає також потреба у розмежуванні понять «фінансова стабільність» і «фінансова стійкість», які в багатьох публікаціях застосовуються як взаємозамінні, проте з методологічної точки зору це ототожнення є недостатньо обґрунтованим [14, с. 45].

Під фінансовою стійкістю доцільно розуміти здатність фінансової системи протистояти внутрішнім та зовнішнім шокам без порушення її основних функцій, а також можливість швидкого повернення до рівноважного стану після припинення впливу дестабілізуючих чинників. Іншими словами, йдеться про запас адаптивності фінансової системи та її резистентність до кризових явищ. Водночас фінансова стабільність охоплює ширше коло аспектів,

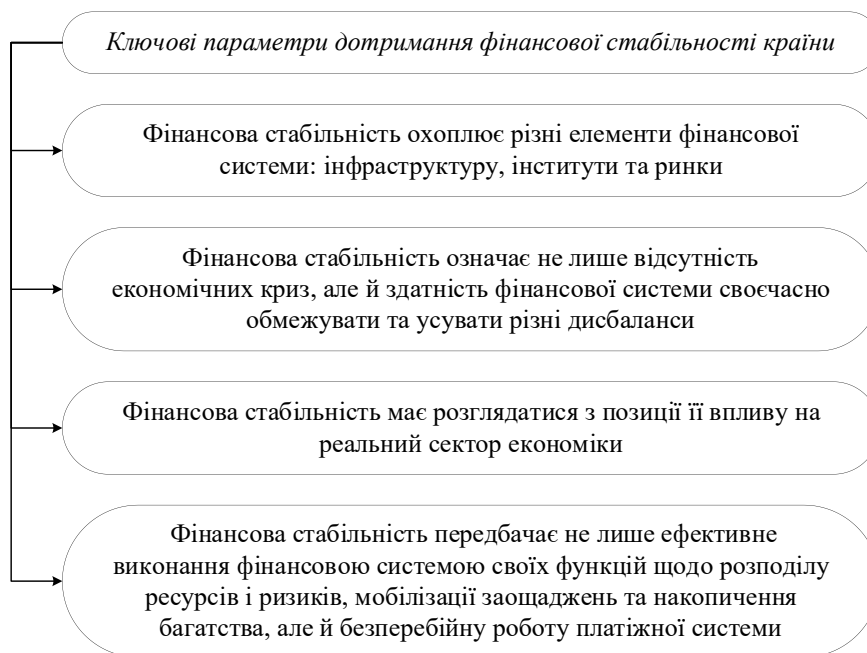


Рис. 1 Фактори забезпечення фінансової стабільності країни

Джерело: складено автором на основі [6; 8; 9]

включаючи не лише стійкість, а й наявність довіри до інститутів, ефективність фінансової інфраструктури, здатність до сталого фінансування реального сектору економіки тощо. Таким чином, фінансова стабільність виступає як більш комплексне поняття, що включає фінансову стійкість як один із ключових компонентів, але не вичерпується нею. Це розуміння відкриває шлях до глибшого аналізу системних характеристик фінансового сектору та дає змогу обґрунтовувати структурні заходи економічної політики, спрямовані на довгострокове забезпечення його збалансованого розвитку.

Фінансова стабільність трактується не як статичний стан, а як динамічна рівновага між доходною, видатковою, борговою та монетарною підсистемами державного фінансового управління. У цьому сенсі доречно структурувати механізми забезпечення стабільності за функціональною ознакою – як такі, що взаємодіють у межах фіскального, грошово-кредитного, інституційного та оперативного (антикризового) простору [1, с. 65].

Взаємодія публічних фінансів із ринковими процесами відіграє важливу роль у формуванні стійкої економічної моделі розвитку держави. Від ефективності фінансової політики залежить рівень інвестиційної активності, темпи економічного зростання та фінансова стабільність країни.

Фінансова стабільність у сучасних умовах повномасштабної війни виходить далеко за межі традиційного розуміння збалансованості державного бюджету чи контрольованого рівня боргового навантаження. Вона перетворюється на фундамен-

тальну основу відновлення довіри до фінансової системи, без якої неможливе ефективне функціонування податкових, інвестиційних та соціальних інститутів. У класичних теоріях державних фінансів ключовим елементом виступає фінансова довіра, яка трактується як узагальнене очікування платоспроможності держави, її здатності виконувати соціальні зобов'язання, стримувати інфляційні загрози та гарантувати стабільність грошових потоків. У сучасному ж науковому дискурсі акцент зміщується на інституційну сталість, прогнозованість державної політики та незалежність органів бюджетно-фінансового управління, що розглядаються як критичні детермінанти макрофінансової стабільності.

У цьому контексті фінансова стабільність постає не лише як результат раціонального використання бюджетних чи монетарних інструментів, а як цілісний інституційний стан, у якому поєднуються фінансова відповідальність, цифрова прозорість, міжнародна довіра та стратегічне бачення розвитку. Її ключова риса – це здатність держави не декларативно, а на практиці підтверджувати контроль над ризиками, забезпечувати послідовність реформ та діяти в інтересах довгострокової стійкості. Такий підхід дозволяє розглядати фінансову стабільність не лише як економічну категорію, а й як форму політичного й соціального капіталу держави, що стає базою нової економіки України. В умовах воєнних викликів публічні фінанси перестають бути лише механізмом забезпечення видатків і перерозподілу ресурсів: вони набувають якості стратегічного ін-

струмента відновлення, модернізації та формування середовища для економічного зростання [13, с. 7].

Разом із тим, у науковій традиції зберігається значний вплив монетаристської доктрини, яка наголошує на небезпеці надмірної емісії грошей та дефіцитного фінансування як першопричин інфляційних процесів, девальвації національної валюти та зростання боргового тягаря. З позиції цього підходу фінансова стабільність забезпечується насамперед через обмеження видаткової політики, жорстке дотримання фіскальних правил і гарантування незалежності центрального банку. Фіскальна політика у такому випадку повинна виконувати радше нейтральну функцію – утримувати макроекономічні показники в межах прогнозованої динаміки, мінімізуючи додаткові ризики для ринку.

Проте воєнний і поствоєнний контексти засвідчують, що забезпечення фінансової стабільності не може зводитися виключно до інструментів монетарної політики чи бюджетної рестрикції. На перший план виходять комплексні антикризові механізми публічних фінансів, здатні поєднувати стабілізацію бюджету з підтримкою макроекономічної рівноваги та стимулюванням внутрішнього попиту. Важливою є роль державних витрат, які завдяки мультиплікативному ефекту можуть активізувати інвестиційну та підприємницьку активність. Особливого значення набуває стратегічне бюджетне планування, покликане запобігати борговим пасткам, а також цілеспрямоване оподаткування, що дозволяє реагувати на турбулентність попиту. Публічні фінанси у цьому вимірі постають не лише антикризовим буфером, а й каталізатором структурних зрушень, у тому числі через механізми державно-приватного партнерства, створення спеціалізованих фондів чи підтримку соціально важливих галузей [5, с. 141].

Водночас інституційний вимір фінансової стабільності стає визначальним. Ефективність реалізації антикризових і відновлювальних заходів безпосередньо залежить від якості державних інститутів – відновлення аудиту та фінансового контролю, впровадження систем ризик-менеджменту, цифровізації бюджетних процесів та створення незалежних фіскальних рад. Важливою передумовою виступає налагодження взаємодії між центральними органами влади, місцевим самоврядуванням і громадянським суспільством, що забезпечує як прозорість, так і суспільну легітимність фінансових рішень. Саме за умови такої багаторівневої координації публічні фінанси здатні не лише долати кризові виклики, а й ставати рушійною силою модернізації економіки.

Загалом, для забезпечення фінансової стабільності системи публічних фінансів та економічного зростання Україні необхідно активніше викорис-

товувати інструменти фінансового планування, посилювати фіскальну дисципліну та проводити структурні реформи в податково-бюджетній сфері. У перспективі це дозволить створити міцну основу для стійкого розвитку економіки та фінансової системи країни.

Висновки. Фінансова стабільність постає як ключова умова життєздатності системи публічних фінансів України. Збройний конфлікт створив для національної економіки України безпрецедентний рівень невизначеності, який проявляється у падінні доходів, зростанні витрат на оборону та соціальний захист, руйнуванні інфраструктури та зміні інвестиційного клімату. За цих умов саме здатність фінансової системи зберігати рівновагу та відновлювати довіру суспільства і міжнародних партнерів визначає перспективи економічного розвитку. Якщо у мирний час фінансова стабільність розглядалася здебільшого через призму збалансованості бюджету й контрольованого боргового навантаження, то нині вона набуває комплексного змісту, поєднуючи фіскальну відповідальність, інституційну спроможність, антикризові механізми та стратегічне бачення відновлення.

Ефективність фінансової політики в умовах війни залежить не лише від здатності держави акумулювати ресурси для фінансування першочергових потреб, а й від того, наскільки гнучко та прозоро функціонує система публічних фінансів у цілому. Стійкість до шоків, диверсифікація джерел надходжень, посилення ролі внутрішнього ринку запозичень, розвиток партнерств з приватним сектором і міжнародними донорами стають необхідними чинниками фінансової стабільності. Водночас центральним викликом залишається збереження довіри до національної валюти й державних інститутів, адже саме ця довіра формує основу макрофінансової стійкості та забезпечує здатність держави виконувати свої функції навіть у кризових обставинах.

Однак у теоретичному й практичному вимірі питання фінансової стабільності залишається дискусійним. Відкритими залишаються проблеми визначення оптимального співвідношення між монетарними та фіскальними інструментами в умовах війни, ролі інституційних реформ у формуванні стійкої фінансової архітектури, а також механізмів забезпечення прозорості й громадського контролю.

Подальші дослідження цієї проблематики повинні зосереджуватися на інтеграції фінансової стабільності з інституційними реформами, механізмами підвищення прозорості, а також інноваційними інструментами фінансування відновлення. Саме ці механізми дають змогу сформувати науково обґрунтовану основу для забезпечення стійкості публічних фінансів та закласти фундамент для довгострокового економічного зростання України.

Список літератури:

1. Бліщук К. М. Особливості управління публічними фінансами у воєнний період. *Ефективність державного управління*. 2022. № 70/71. С. 62–67. DOI: <https://doi.org/10.36930/507008>
2. Борщевський В. В., Василюк О. Б., Матвеев Є. Е. Публічне управління в умовах воєнного стану: інституційні трансформації, стратегічне планування та механізми розвитку. *Держава та регіони*. 2022. № 2 (76). С. 30–35. DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-3401.2022.2.5>
3. Буряченко А. Є. Проблеми управління фінансовими ресурсами територіальних громад. *Фіскальна та монетарна безпека національної економіки в умовах глобальних викликів і загроз*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (31 жовтня 2023 року, м. Київ). С. 119–122. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/46156>
4. Буряченко А. Є., Болдова А. А., Москаленко Н. В. Фінансування дефіциту державного бюджету: мавреність у контексті управління державним боргом. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. С. 1–7. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-31>
5. Дмитрова О. С., Гончарова К. Г., Карпова К. В. Фінансова стабільність держави як показник дієвості системи економічної безпеки. *Держава та регіони*. 2024. № 1. С. 138–143. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2024.1.22>
6. Коляда Т. А. Фінансове забезпечення сталого розвитку територіальних громад України як чинник реальної децентралізації повоєнного відновлення. *Бізнес Інформ*. 2024. № 7. С. 385–393. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-7-385-393>
7. Коляда Т. А., Альохіна О. С. Особливості забезпечення фінансової спроможності територіальних громад України у воєнний час. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 13. С. 1–6. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-13-08-03>
8. Луніна І. О. Потенціал публічних фінансів для забезпечення видатків воєнного періоду та поствоєнного відновлення України. *Фінанси України*. 2022. № 8. С. 7–26. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2022.08.007>
9. Лютий І. О., Коваленко В. О. Основні шляхи диверсифікації джерел фінансування територіальних громад. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2024. № 2 (225). С. 27–37. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2024/225-2/3>
10. Лютий І. О., Медведкова Н. С. Сучасна парадигма фінансової політики держави та особливості її реалізації в умовах війни на території України. *Фінанси України*. 2023. № 6. С. 61–74. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2023.06.061>
11. Лютий І. О., Мороз П. А. Особливості бюджетно-податкової політики України в умовах глобальної невизначеності. *Фінанси України*. 2025. № 5. С. 7–23. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2025.05.007>
12. Лютий І. О., Рожко О. Д., Лютий С. І. Оптимізація видатків державного бюджету України в умовах війни. *Світ фінансів*. 2022. № 4 (73). С. 45–55. DOI: <https://doi.org/10.35774/sf2022.04.045>
13. Нікіфоров П. О., Легкоступ І. І. Вплив російсько-української війни на публічні фінанси в Україні: стан та наслідки. *Економіка і суспільство*. № 69. 2024. С. 1–10. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-86>
14. Орлов В. В. Фінансова стійкість та фінансова стабільність: теоретичне узгодження дефініцій. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. № 11–12. С. 42–48. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2021-11-12-288-289-42-48>
15. Радіонов Ю. Д. Державні фінанси у воєнний та поствоєнний періоди. *Фінанси України*. 2022. № 10. С. 44–65. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2023.09.024>
16. Скрипник Г. О., Демінська Д. В., Дудник М. Р. Вплив війни на публічні фінанси та управління: виклики та рішення. *Економіка та суспільство*. 2024. № 69. С. 1–6. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-87>
17. Чернишова О. Б., Чорновол А. О., Мирончук В. М. Функціонування фінансового сектору України в умовах воєнного стану. *Економіка і суспільство*. № 38. 2022. С. 1–8. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-49>
18. Barida N., Demydenko L., Nakonechna Y., Tretiak D., Miedvedkova N. Ensuring transparency and publicity of local budgets in Ukraine in the face of new challenges. *Amazonia Investiga*. 2024. Vol. 13, No. 73. P. 56–73. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2024.73.01.5>
19. Landesmann M., Grieveson R. Evaluation of Ukraine's National Recovery Draft Plan. *Wiiw Policy Notes and Reports*. 2022. № 61. URL: <https://wiiw.ac.at/evaluation-of-ukraine-s-national-recovery-draft-plan-dlp-6405.pdf>
20. Державний бюджет. *Міністерство фінансів України*. URL: <https://mof.gov.ua/uk/state-budget>
21. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: www.openbudget.gov.ua

References:

1. Blishchuk K. M. (2022) Osoblyvosti upravlinnia publichnymy finansamy u voiennyi period [Features of managing public finances during wartime]. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*, no. 70/71, pp. 62–67. DOI: <https://doi.org/10.36930/507008> (in Ukrainian)
2. Borshchevskiy V. V., Vasylytsia O. B., Matvieiev Ye. E. (2022) Publichne upravlinnia v umovakh voiennoho stanu: instytutsiini transformatsii, stratchichne planuvannya ta mekhanizmy rozvytku [Public administration under martial conditions: institutional transformations, strategic planning and development mechanisms]. *Derzhava ta rehiony*, no. 2 (76), pp. 30–35. DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-3401.2022.2.5> (in Ukrainian)
3. Buriachenko A. Ye. (2023) Problemy upravlinnia finansovymy resursamy terytorialnykh hromad [Problems of managing financial resources of territorial communities]. *Fiskalna ta monetarna bezpeka natsionalnoi ekonomiky v*

umovakh hlobalnykh vyklykiv i zahroz: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (October 31, 2023, Kyiv). pp. 119–122. Available at: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/46156> (in Ukrainian)

4. Buriachenko A. Ye., Boldova A. A., Moskalenko N. V. (2023) Finansuvannia defitsytu derzhavnoho biudzhetu: manevrenist u konteksti upravlinnia derzhavnym borhom [Financing the state budget deficit: maneuverability in the context of public debt management]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 53, pp. 1–7. DOI: <https://doi.org/32782/2524-0072/2023-53-31> (in Ukrainian)

5. Dmytrova O. S., Honcharova K. H., Karpova K. V. (2024) Finansova stabilnist derzhavy yak pokaznyk diievosti systemy ekonomichnoi bezpeky [Financial stability of the state as an indicator of the effectiveness of the economic security system]. *Derzhava ta rehiony*, no. 1, pp. 138–143. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2024.1.22> (in Ukrainian)

6. Koliada T. A. (2024) Finansove zabezpechennia staloho rozvytku terytorialnykh hromad Ukrainy yak chynnyk realnoi detsentralizatsii povoiennoho vidnovlennia [Financial provision of sustainable development of territorial communities of Ukraine as a factor of real decentralization of post-war recovery]. *Biznes Inform*, no. 7, pp. 385–393. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-7-385-393> (in Ukrainian)

7. Koliada T. A., Alokina O. S. (2024) Osoblyvosti zabezpechennia finansovoi spromozhnosti terytorialnykh hromad Ukrainy u voiennyi chas [Features of ensuring the financial capacity of territorial communities of Ukraine during wartime]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: ekonomika ta upravlinnia*, no. 13, pp. 1–6. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-13-08-03> (in Ukrainian)

8. Lunina I. O. (2022) Potentsial publichnykh finansiv dlia zabezpechennia vydatkiv voiennoho periodu ta postvoiennoho vidnovlennia Ukrainy [Potential of public finances to provide wartime and post-war recovery expenditures of Ukraine]. *Finansy Ukrainy*, no. 8, pp. 7–26. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2022.08.007> (in Ukrainian)

9. Liutyi I. O., Kovalenko V. O. (2024) Osnovni shliakhy dyversyfikatsii dzherel finansuvannia terytorialnykh hromad [Main ways of diversifying financing sources of territorial communities]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*, no. 2 (225), pp. 27–37. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2024/225-2/3> (in Ukrainian)

10. Liutyi I. O., Miedviedkova N. S. (2023) Suchasna paradyhma finansovoi polityky derzhavy ta osoblyvosti yii realizatsii v umovakh viiny na terytorii Ukrainy [The modern paradigm of state financial policy and its implementation specifics under wartime conditions in the territory of Ukraine]. *Finansy Ukrainy*, no. 6, pp. 61–74. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2023.06.061> (in Ukrainian)

11. Liutyi I. O., Moroz P. A. (2025) Osoblyvosti biudzhetno-podatkovoi polityky Ukrainy v umovakh hlobalnoi nevyznachenosti [Features of Ukraine's budget-tax policy under global uncertainty]. *Finansy Ukrainy*, no. 5, pp. 7–23. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2025.05.007> (in Ukrainian)

12. Liutyi I. O., Rozhko O. D., Liutyi S. I. (2022) Optymizatsiia vydatkiv derzhavnoho biudzhetu Ukrainy v umovakh viiny [Optimization of state budget expenditures of Ukraine under wartime conditions]. *Svit finansiv*, no. 4 (73), pp. 45–55. DOI: <https://doi.org/10.35774/sf2022.04.045> (in Ukrainian)

13. Nikiforov P. O., Lehkostup I. I. (2024) Vplyv rosiisko-ukrainskoi viiny na publichni finansy v Ukraini: stan ta naslidky [Impact of the Russo-Ukrainian war on public finance in Ukraine: state and consequences]. *Ekonomika i suspilstvo*, no. 69, pp. 1–10. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-86> (in Ukrainian)

14. Orlov V. V. (2021) Finansova stiikist ta finansova stabilnist: teoretychne uzghodzhennia definititsii [Financial resilience and financial stability: theoretical reconciliation of definitions]. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, no. 11–12, pp. 42–48. doi:10.32680/2409-9260-2021-11-12-288-289-42-48 (in Ukrainian)

15. Radionov Yu. D. (2022) Derzhavni finansy u voiennyi ta postvoiennyi periody [Public finance in wartime and post-war periods]. *Finansy Ukrainy* no. 10, pp. 44–65. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2023.09.024> (in Ukrainian)

16. Skrypnyk H. O., Deminska D. V., Dudnyk M. R. (2024) Vplyv viiny na publichni finansy ta upravlinnia: vyklyky ta rishennia [The impact of war on public finance and governance: challenges and solutions]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 69, pp. 1–6. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-87> (in Ukrainian)

17. Chernyshova O. B., Chornovol A. O., Myronchuk V. M. (2022) Funktsionuvannia finansovoho sektoru Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Functioning of Ukraine's financial sector under martial law conditions]. *Ekonomika i suspilstvo*, no. 38, pp. 1–8. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072-2022-38-49> (in Ukrainian)

18. Barida N., Demydenko L., Nakonechna Y., Tretiak D., Miedviedkova N. S. (2024) Ensuring transparency and publicity of local budgets in Ukraine in the face of new challenges. *Amazonia Investiga*, vol. 13, no. 73, pp. 56–73. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2024.73.01.5> (in English)

19. Landesmann M., Grieveson R. (2022) Evaluation of Ukraine's National Recovery Draft Plan. *Wiiw Policy Notes and Reports*, no. 61. Available at: <https://wiiw.ac.at/evaluation-of-ukraine-s-national-recovery-draft-plan-dlp-6405.pdf> (in English)

20. Ministerstvo finansiv Ukrainy. Derzhavnyi biudzheth [State budget]. Available at: <https://mof.gov.ua/uk/state-budget> (in Ukrainian)

21. Open Budget for Citizens. Derzhavnyi veb-portal biudzhetu dlia hromadian [State budget web portal for citizens]. Available at: www.openbudget.gov.ua (in Ukrainian).